

TELEN ZONDER SPUI IN DE GLASTUINBOUW

Bij overschrijdingen van de nitraatnormen in oppervlaktewater wordt wel eens met een beschuldigende vinger naar de glastuinbouw gewezen. Het ADLO-project 'Telen zonder spui' wil de telers met gerichte voorlichtingsactiviteiten op weg helpen om spui te reduceren en zo bijdragen te aan de verbetering van de waterkwaliteit in Vlaanderen. – *Kris Goen, Proefcentrum Hoogstraten*

Om te voldoen aan de Europese normen moet het aantal overschrijdingen van de MAP-meetpunten in Vlaanderen sterker afnemen in vergelijking met de afgelopen jaren. Om deze doelstelling te bereiken, wordt ook van de glastuinbouwsector de nodige inspanningen verwacht. Met alle kennis en technieken die deze sector heeft, moet het mogelijk zijn om het aandeel spui zeer sterk terug te dringen. Vijf proefcentra in Vlaanderen – PCH, PCG, PCS, PSKW en Inagro – sloegen de handen in elkaar om telers bij te staan en te informeren over de maatregelen die ze kunnen nemen. Sinds begin dit jaar werden 13 bedrijven geselecteerd waar de waterstromen in kaart werden gebracht en eventuele spuistromen zullen worden gemeten. Hiermee kunnen ze de problematiek met voldoende cijfermateriaal onder de aandacht brengen. Onder de 13 bedrijven bevinden zich 10 glasgroente-bedrijven en 3 sierteeltbedrijven. Ze fungeren als 'voorbeeldbedrijven'. Men zal

bekijken welke de aandachtspunten zijn en waar spuistromen kunnen worden gereduceerd. Hierna bespreken we 5 belangrijke aandachtspunten.

Uitgangswater

Goed uitgangswater is de eerste maatregel om de hoeveelheid spui te beperken. Daarom zal binnen het project een berekening worden gemaakt waarin voor de teelten tomaat, paprika, komkommer en enkele sierteeltgewassen de benodigde opvang voor hemelwater wordt bepaald. Hiervoor wordt rekening gehouden met de reële waterbehoefte

.....

Met een denitrificatiereactor kan op een biologische wijze nitraat en fosfaat worden verwijderd.

.....

van de betreffende teelten, neerslaggegevens van de verschillende regio's, maar ook met de verdampingsverliezen vanuit de vijvers of silo's.

Eerste drainwater bij vruchtgroenten

Bij vruchtgroenten wordt het substraat vlak voor het planten gedraineerd. Hierbij komt op korte tijd een behoorlijke hoeveelheid drainwater vrij. Indien telers hiervoor voldoende opslagcapaciteit hebben, vormen deze hoeveelheden geen probleem. Voorwaarde is wel dat de drainputten/-kelders leeg of zo goed als leeg zijn. Dit houdt in dat telers op het einde van elke teelt moeite moeten doen om het resterende drainwater op te werken.

Sommige telers gebruiken dit eerste drainwater niet graag opnieuw omdat ze vrezen dat er nog resten van ontsmettings- of reinigingsmiddelen in achterblijven, van producten die werden gebruikt bij de teeltwissel van de voorgaande teelt. Het

is belangrijk dat telers voldoende op de hoogte zijn van mogelijke alternatieven of veiligere middelen. Bij de eerste demo-activiteit, die plaatsvindt op 21 augustus (zie verder), zal men hier zeker bij stilstaan.

Spoelwater van filters

Spoelwater van filters bevat meestal nutriënten en wordt dus best opnieuw gebruikt. Dit kan door het vuil in dit spoelwater te laten bezinken en het water nadien via de vuiledraintank opnieuw te gebruiken. Een aantal van de praktijk-bedrijven die worden opgevolgd, doet dit op deze manier. Bij de opvolging van de bedrijven gaat men ook na hoeveel verschil er is tussen de hoeveelheid spoelwater van SAF-filters (*self-cleaning automatic filters*) en zandfilters.

Condenswater verwarmingsinstallatie

Volgens de VLM zijn er bedrijven waarbij het condenswater van de wkk of gasketel te hoge nitraatgehaltes bevat. Metingen bij de praktijkbedrijven in dit project spreken dit tegen. Meestal zijn de hoeveelheden nitraat in dit water zeer laag of niet detecteerbaar. Over deze problematiek werd reeds overlegd met Herman Mariën, energie-adviseur van de Katholieke Hogeschool Kempen (KHK). Vermoedelijk gaat het om een aantal losstaande gevallen, die best individueel worden bekeken. Deze problematiek zal tijdens een demo-activiteit eveneens nader worden toegelicht.

Overlopen op drainputten en -kelders

Het overlopen van drainwater in oppervlaktewater moet je vermijden. Het is belangrijk dat de opvangcapaciteit voor drainwater voldoende groot gedimensioneerd is, zodat overlopen naar het oppervlaktewater kunnen worden dichtgemaakt. Bij oordeelkundig gebruik van drainwater is het mogelijk om het ongeveer volledig te hergebruiken in de teelt. Bij calamiteiten kan het overtollige water eventueel op grasland worden uitgespreid.

Verwijdering van nitraat en fosfaat

Naast de voorlichtingsactiviteiten willen we de projectpartners ook een toestel demonstreren dat in staat is om op een biologische wijze nitraat en fosfaat te verwijderen. Dit toestel, dat ontwikkeld werd door de Lessius Hogeschool, kan een oplossing bieden voor bedrijven die bepaalde waterstromen hebben die om een of andere reden moeilijk herbruik-

baar zijn. In de denitrificatiereactor worden denitrificerende bacteriën 'opgekweekt', die zorgen voor het omzetten van nitraat naar stikstofgas. Momenteel is er een toestel opgesteld op een van de praktijkbedrijven. Op dit bedrijf wordt het spoelwater van een filter na de unit behandeld; de hoeveelheden nitraat in dit water zijn dus vrij hoog. Na een korte aanlooptijd van een paar weken, is het toestel momenteel in staat om al het grootste deel van het nitraat te verwijderen. Eenmaal dit proces op punt staat, wordt de verwijdering van fosfaat opge-

start. Vermoedelijk loopt dit iets moeizamer; metingen zullen moeten uitwijzen welke reductie van fosfaat realistisch is. Indien dit spoelwater ontdaan is van nitraat en fosfaat, kan het in principe worden geloosd. Uiteraard is het voor een teler steeds interessanter om zo veel mogelijk water te hergebruiken, vermits hij hiermee ook een aanzienlijke besparing op meststoffen kan realiseren. ■

Voor meer informatie kan je terecht bij Kris Goen, tel. 03 315 70 52 of kris.goen@proefcentrum.be.

De denitrificatiereactor reduceert het nitraat- en fosfaatgehalte van het spoelwater van de filter na de unit. Denitrificerende bacteriën zorgen voor het omzetten van nitraat naar stikstofgas.

DEMONSTRATIENAMIDDAG

In de loop van het project zijn een aantal demo-activiteiten gepland. De eerste demonamiddag wordt op 21 augustus in de regio Mechelen georganiseerd door de 5 praktijkcentra die het project uitvoeren. Hierbij zullen de resultaten van de bedrijfsopvolging worden besproken, waarbij onder andere bovenstaande aandachtspunten grondig worden behandeld. Bovendien kan je dan de denitrificatiereactor bezichtigen en de resultaten ervan beoordelen. Van

de gelegenheid wordt ook gebruik gemaakt om, vlak voor de winterperiode, alle telers voldoende te informeren over de mogelijkheden om spui uit te rijden over grasland, het beperken van spui op het einde van de teelt ... Het precieze programma van de demonamiddag wordt later bekendgemaakt via *Boer&Tuinder*, *Proeftuinnieuws* en de websites van de betrokken proefcentra.